

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 40/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle merimieseläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä joulukuuta 2014 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle merimieseläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 321/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Heli Backman ja hallitussihteeri Hanna Tossavainen, sosiaali- ja terveysministeriö

- ylitarkastaja Tanja Myller, liikenne- ja viestintäministeriö
- kehityspäällikkö Eeva Poutiainen, Eläketurvakeskus
- päälakimies Ove Herrlin, Merimieseläkekassa
- johtaja Hans Ahlström, Suomen Varustamot
- puheenjohtaja Simo Zitting, Suomen Merimies-Unioni ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut Suomen Konepäällystöliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi merimieseläkelakia, merimieseläkelain voimaannosta annettua lakia, tuloverolakia ja meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annettua lakia.

Merimieseläkelain mukainen eläketurva ja järjestelmän rahoitus muutetaan pääosin vastaamaan työntekijän eläkelain mukaista eläkejärjestelmää. Eläkeikää koskeviin muutoksiin säädettäisiin vuoden 2016 alusta lukien yhdeksän vuoden siirtymäaika. Lisäksi merimieseläkelain erityiset karttumaprosentit lakkautettaisiin vuoden 2016 alusta lukien ja hautaus-

avustuksen maksamisesta luovuttaisiin vuodesta 2021 alkaen.

Esityksessä ehdotetaan, että merimieseläkelain mukainen työntekijän vakuutusmaksu noudattaisi työntekijän eläkelain mukaista vakuutetun työeläkevakuutusmaksua ja työnantaja vastaisi lopusta maksuosuudesta. Lisäksi merimieseläkelain piirissä olevilla työnantajilla otettaisiin käyttöön kustannusperusteinen kannustin työkyvyttömyyseläkkeiden vähentämiseksi.

Merimieseläkekassalle maksettava valtion osuus merimieseläkelain perusteella maksettavista etuuksista vähenisi asteittain nykyisestä 33,3 prosentista ja olisi 31 prosenttia vuosina

2016—2020 sekä 29 prosenttia vuodesta 2021 lähtien.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että valtio maksaisi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain mukaisena merenkulun tukena takaisin työnantajille vuodesta 2016 lukien työnantajan eläkevakuutusmaksun, työnantajan tapaturmavakuutusmaksun ja työntekijöiden ennakko-

verot. Tukena ei enää maksettaisi työnantajan sosiaaliturvamaksua, työttömyysvakuutusmaksua, ryhmähenkivakuutusmaksua eikä vapaaehtoisia vakuutusmaksuja. Lisäksi verotuksen merityötulovähennystä ehdotetaan supistettavaksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta pitää hallituksen esitystä kannatettavana. Merenkulkijoiden eläketurvan ja sen rahoituksen muuttaminen pääosin vastaamaan työntekijän eläkelain mukaista järjestelmää palvelee tavoitetta työurien pidentämisestä ja eläkkeellesiirtymisiän nostamisesta samoin kuin eläkejärjestelmien yhtenäistämistä. Merenkulkijoiden kannalta on hyvä, että alennetusta eläkeiästä luopuminen tapahtuu suhteellisen pitkän siirtymäajan kuluessa. Sen sijaan eläkkeen karttumisprosentit yhtenäistetään työntekijän eläkelain mukaisiksi jo vuodesta 2016 alkaen, jolloin erityiset karttumisprosentit lakkautetaan. Samasta ajankohdasta lukien työntekijöiden eläkevakuutusmaksu pienenee vastaavan suuruiseksi kuin työntekijän eläkelain mukaan vakuutetuilla.

Valiokunta pitää perusteltuna, että esityksessä ehdotetaan työnantajalle kannustinta työkyvyttömyyseläkkeiden vähentämiseen omavastuumallin kautta. Malli vastaisi periaatteiltaan muita yksityisen sektorin työnantajia koskevaa, toimivana pidettyä työkyvyttömyyseläkkeiden vähentämiseen kannustavaa mallia, jossa mak-

settavat maksut ovat kytköksissä myönnettyihin työkyvyttömyyseläkkeisiin.

Eläkejärjestelmän uudistamisen keskeisenä tavoitteena on vähentää pitkällä aikavälillä valtion maksuosuutta merimiesten eläketurvasta. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että esitykseen sisältyvät myös ehdotukset, joilla uudistuksen vaikutukset työntekijän tuloihin sekä varustamoille maksettavaan merenkulun tukeen huomioidaan muuttamalla tuloverolakia sekä meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annettua lakia.

Valiokunta korostaa, että uudistuksesta ja sen vaikutuksista merenkulkijan eläketurvaan, eläkevakuutusmaksuihin sekä verotukseen on tärkeää tiedottaa riittävästi ennen uudistuksen voimaantuloa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutamattomina.

Helsingissä 22 päivänä tammikuuta 2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Anneli Kiljunen /sd	Mikael Palola /kok
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Terhi Peltokorpi /kesk
	Ari Jalonen /ps	Sari Sarkomaa /kok
	Johanna Jurva /ps	Hanna Tainio /sd
	Merja Kuusisto /sd	Ulla-Maj Wideroos /r
	Merja Mäkisalo-Ropponen /sd	Erkki Virtanen /vas.
	Lasse Männistö /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.